

Ευχαριστώ από καρδιάς την κριτική επιτροπή και τους διοργανωτές του λογοτεχνικού αυτού διαγωνισμού για τη διάκρισή μου, η χαρά και τιμή είναι μεγάλη για μένα! Ευχαριστώ επίσης την κυρία Δέσποινα Δαμιανού επίκουρο καθηγήτρια λαογραφίας και πρόεδρο του πολιτιστικού συλλόγου Μακρηνών Λιβισιανών για την τιμή να παρίσταται απόψε στην εκδήλωση.

Η Μικρασιατική Καταστροφή είναι το τραγικότερο γεγονός της νεότερης ιστορίας μας. Για όσους έχουμε προσφυγική καταγωγή, μέσα μας κάθε φορά ξυπνούν μνήμες από αφηγήσεις, τραγούδια και ιστορίες που ακούσαμε απ τους γονείς και τους παππούδες μας για τη ζωή στα χωριά και τις πόλεις της αντικρινής όχθης με τον μακραίωνα, πανάρχαιο πολιτισμό. Για το βίαιο ξεριζωμό τους και τον, μέσα από ανυπέρβλητες δυσκολίες αγώνα τους, πρόσφυγες πια, να στήσουν με κουράγιο, υπομονή και αξιέπαινη αλληλεγγύη πλινθόκιστα σπίτια και να ξεχερσώσουν άγονες αλλά κι ελώδεις εκτάσεις. Και να μπολιάσουν με τον πολιτισμό που μετέφεραν με την ψυχή τους ακέραιη στους τόπους που έμειναν με ευλογημένο μόχθο. Για όλες αυτές τις πανανθρώπινες αξίες που υπερασπίστηκαν, στο άδικο των επίγειων πολέμων, μόνο θαυμασμός και τιμή τους πρέπει, για αυτό είμαστε κι εμείς εδώ σήμερα.

Τα δύο ποιήματά μου είναι αφιερωμένα, το πρώτο στην έξοδο των κατοίκων της Σμύρνης το βράδυ της μεγάλης φωτιάς. Ένα κοριτσάκι με τη μητέρα του τρέχουν στην προκουαία για να σωθούν, ελπίζοντας να επιβιβαστούν σε μια από τις βάρκες που βουλιάζουν από πρόσφυγες, ενώ στη θάλασσα επιπλέουν πτώματα και ανθρώπινα μέλη. Και τα δύο έχουν τον τίτλο Νεκύσια, όνομα που έδιναν οι αρχαίοι Έλληνες στις τιμές για τους νεκρούς τους.

Το δεύτερο, είναι αφιερωμένο στα χωριά Μάκρη και Λιβίσι που βρίσκονται στην περιοχή της Λυκίας στη Μικρά Ασία. Δύο χωριά με πολιτισμό που μετράει χιλιετηρίδες, από τον 7ο αι. π.Χ., στη θέση της αρχαίας Τελμησσού. Ενωμένα με πετρόχτιστο δρόμο, ξεχώρισαν από την αρχαιότητα για την εμπορική τους δραστηριότητα και την προκοπή των κατοίκων που οργάνωσαν μέσα στο πέρασμα των αιώνων ένα αδελφωμένο οικιστικό, κοινωνικό και οικονομικό σύστημα. Εκπαιδευτικά ιδρύματα, εκκλησίες, εμπορικά καταστήματα, εργαστήρια και σπίτια μορφοκαμωμένα αραδιασμένα στις γειτονιές. Η Μάκρη χτισμένη δίπλα στη θάλασσα και το Λιβίσι αθέατο, στην πλαγιά ενός λόφου. Σε κοντινή απόσταση οι λαξευτοί Λυκιακοί τάφοι, αφιερωμένοι στον Λύκιο Απόλλωνα με κίονες και νηρηίδες που χορεύουν ανάμεσά τους. Το 1922 η Μάκρη αριθμούσε στους 5.300 κατοίκους και σήμερα είναι μια ανεπτυγμένη πόλη 100.000 κατοίκων. Το Λιβίσι παραμένει μετά την εκκένωσή του ακατοίκητο με τα πετρόκιστα σπίτια του ασκεπή και λεηλατημένα από τους κατοίκους των γύρω χωριών.

Για μένα όλα άρχισαν από ένα δημοτικό τραγούδι που βρήκα προετοιμάζοντας μια εκδήλωση για τη μικρασιατική καταστροφή με την τάξη μου. “Λιβισιανή μου πέρδικα στα νύχια σου μπερδεύτηκα...” Εγγόνι προσφύγων κι εγώ, με παππούδες που ήρθαν από τα χωριά της Ανδριανούπολης, έφαξα συγκινημένη. Έμαθα για το Λιβίσι της Λυκίας, την περιοχή της Μικράς Ασίας που βρίσκεται απέναντι από τη Ρόδο. Ροδίτες ήταν οι πρώτοι έποικοι της περιοχής, Ροδίτισσα ήταν και η μητέρα μου. Μια κλωστή του χρόνου τα συνέδεσε όλα που ξετυλίχτηκαν μπροστά μου με εικόνες κι ιστορίες που με ταξίδεψαν.

Έμαθα ακόμη ότι μπουλούκια χτιστάδων, μαραγκών, γανωτών έφευγαν για δουλειές εβδομάδων στην ευρύτερη περιοχή. Επέστρεφαν ξημερώματα και στο έμπα του χωριού τραγουδούσαν “Έρχομαι κι εσύ κοιμάσαι μέσα στ’ άσπρα γιασεμιά’ θέλοντας να ξυπνήσουν τις κυράδες τους για να τους υποδεχτούν. Αυτό το τραγούδι, έγινε αργότερα στις αυλές των σπιτιών της Νέας Μάκρης τραγούδι αρραβώνων, για να μην ξεχαστούν τα λόγια του έρωτα με τους πλουμιστούς γκιουλμπαξέδες. Έμαθα ακόμη για την αρχαία Τελμησσό και τους θαυμαστούς Λυκιακούς τάφους και τόσα άλλα πριν και μετά τη μεγάλη φωτιά. Έτσι,

ακολούθησα το νήμα “Από τα ματωμένα χώματα ως την Αιολική άνοιξη”. Έτσι, η ψυχή μου ανέβηκε σε ένα σύννεφο φωτισμένο απ’ τον Φοίβο Απόλλωνα και ταξίδεψε πάνω από τα πέτρινα σπίτια που σήμερα ο αέρας τραγουδάει ανάμεσά τους μοιρολόγια και σκοπούς θαλασσινούς, σε τόσες γλώσσες αλήθεια...